

2.5.2022

EOAK/2395/2021

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Katja Harakka

MENETTELY HENKILÖTIETOJEN LÄHETTÄMISESSÄ

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan Lapin kärjäoikeuden menettelyä lähestymiskielto tuomion tiedoksiannossa.

Kantelija oli työnsä puolesta asioinut erään henkilön kanssa. Tämä oli uhannut kantelijaa ja hänen perhettään useita kertoja sanallisesti ja fyysisesti niin, että kantelija oli joutunut siirtymään etätöihin ja poliisi oli määrännyt kyseiselle henkilölle väliaikaisen lähestymiskiellon. Varsinaisen lähestymiskieltoasian oli käsitellyt Lapin kärjäoikeus.

Lapin kärjäoikeus oli lähettänyt lähestymiskieltoasiassa antamansa tuomion ilmoitusosineen tiedoksi annettavaksi henkilölle, jota vastaan kantelija oli pyytänyt lähestymiskieltoa (jälj. vastaaja). Ilmoitusosa oli sisältänyt kantelijan laajassa tietojenluovutuskiellossa jo vuosia olleet henkilö- ja osoitetiedot sekä puhelinnumeron. Ilmoitusosan sisältämät tiedot on tarkoitettu ainoastaan poliisin käyttöön.

Kärjäoikeuden menettely oli aiheuttanut kantelijassa huolta omasta ja perheensä turvallisuudesta, sillä vastaaja oli saanut kantelijaa koskevia yhteys- ja henkilötietoja. Lisäksi vastaaja oli jatkanut hänen uhkaamistaan määrätyn lähestymiskiellon jälkeenkin.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Lapin kärjäoikeuden laamannin lausunto sekä osastonjohtaja, kärjätuomarin ja kärjäsihteerin selvitykset (liitteinä).

3 RATKAISU

3.1 Asiassa annettu selvitys

Käytettävissäni olevien asiakirjojen perusteella Lapin kärjäoikeus on toimittanut kantelijan henkilö- ja yhteystiedot sisältävän lähestymiskielto tuomion ilmoitusosan sille henkilölle, jota vastaan kantelija oli kieltoa hakenut. Kärjäoikeudessa asiaa on hoitanut kärjäsihteeri.

Kärjäsihteeri ei selvityksensä mukaan ollut osallistunut lähestymiskieltoasian 17.6.2020 pidettyyn käsittelyyn. Myös vastaaja oli ollut poissa käsittelystä. Tuomiota oli tämän vuoksi yritetty antaa vastaajalle tiedoksi käsittelyn jälkeen. Kärjäsihteeri oli lomalta palattuaan havainnut, ettei tuomion tiedoksianto ollut vielä tuolloinkaan onnistunut. Hänen tietoonsa oli tullut, että vastaaja oli ollut suorittamassa vankeusrangaistusta. Kärjäsihteeri oli siksi lähettänyt sähköisesti suoraan tietojärjestelmästä kärjäoikeuden tuomion tiedoksi annettavaksi vastaajalle vankilaan. Hän ei ollut huomannut, että järjestelmän muodostamaan tuomioon oli automaattisesti sisältynyt myös poliisille lähetettävä ilmoitusosa, johon kantelijan yhteys- ja henkilötiedot oli merkitty.

Vastaajalle oli siten 11.8.2020 annettu tiedoksi lähestymiskieltoasian tuomio kantelijan sanotut tiedot sisältävine ilmoitusosineen. Asia oli tullut ilmi 1.9.2020. Tuolloin kärjäoikeuteen oli oltu yhteydessä ja tiedusteltu vastaajan pyynnöstä, kuuluiko ilmoitusosa vastaajan tietoon. Tämän jälkeen kärjäoikeudesta oli oltu yhteydessä kantelijaan ja ilmoitettu tapahtuneesta. Myös ilmoitusosa oli kärjäoikeuden pyynnöstä otettu pois vastaajalta. Kärjäsihteeri on selvityksessään pahoitellut virhettään ja vakuuttanut, ettei se enää tule toistumaan.

Osastonjohtaja, kärjätuomari on selvityksessään todennut, että kantelijan henkilö- ja yhteystietojen päätyminen vastaajan tietoon on johtunut kärjäoikeuden virheestä. Virhe oli johtunut siitä, ettei kärjäsihteeri ollut havainnut tietojärjestelmän automaattisesti tulostavan myös poliisille kuuluvan ilmoitusosan osaksi tuomiota. Virheen ilmettyä kärjäoikeus oli ollut yhteydessä kantelijaan ja selvittänyt tapahtunutta tämän pyynnöstä. Kärjätuomarin mukaan virheen vakavuus on kärjäoikeudessa ymmärretty, mutta sen korjaaminen on mahdotonta.

Laamanni on lausunnosta tarkemmin ilmenevin tavoin pahoitellut koko kärjäoikeuden henkilöstön puolesta kärjäsihteerin inhimillisen virheen vuoksi kantelijalle aiheutunutta turvattomuuden tunnetta ja mieliharmia. Hän on myös tuonut esiin, että kärjäoikeudessa oli kiinnitetty erityistä huomiota henkilötietojen suojaan ja niiden käsittelyyn asianmukaisesti muun muassa koulutusta järjestämällä.

3.2 Asian oikeudellinen arviointi

Kuten annetuista selvityksistä ilmenee, lähestymiskieltoasiassa tehdystä tuomiosta on lähestymiskiellosta annetun lain 9 §:n mukaisesti ilmoitettava muun muassa sille, jota vastaan kieltoa on pyydetty määrättäväksi. Ilmoitus on annettava tiedoksi todisteellisesti oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaisesti, jollei tuomiota ole julistettu tai annettu vastaajan läsnä ollessa. Koska vastaaja ei ole osallistunut asian käsittelyyn kärjäoikeudessa, kärjäoikeus on ryhtynyt päätöksen tiedoksiantoon vastaajalle.

On riidatonta, että kantelijan yhteys- ja henkilötiedot ovat kärjäoikeuden huolimattomuudesta johtuneen virheen vuoksi päätyneet vastaajalle tuomion tiedoksiannon yhteydessä. Käytettävissäni olevan selvityksen mukaan on myös riidatonta, että kärjäoikeuden henkilökunta on ollut hyvin pahoillaan virheestä sekä sen aiheuttamasta huolesta kantelijalle.

Kärjäoikeuden menettelyn osalta totean, että perustuslain 21 §:ssä tarkoitetut kuten myös muut hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Valtion virkamieslain 14 §:ssä edellytetään, että virkamies suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Edelleen hallintolain tarkoituksena on sen 1 §:n mukaan toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa ja oikeusturvaa hallintoasioissa. Totean, että perustuslain ja hallintolain hyvän hallinnon perusteet edustavat niitä keskeisiä laatuvaatimuksia, joita on noudatettava kaikessa viranomaistoiminnassa. Asianmukaiseen viranhoitoon kuuluu olennaisena osana myös huolellisuus. Erityistä huolellisuutta on nyt kysymyksessä olevassa asiassa edellyttänyt se, että kantelijan henkilö- ja yhteistiedot ovat tämän mukaan olleet jo useita vuosia tietojenluovutuskiellossa. Saamani selvityksen perusteella tuomiota vastaajalle tiedoksi annettaessa ei ole toimittu huolellisesti. Katson kärjäsihteerin menetelleen virheellisesti siinä, että hän on vastoin asianmukaiseen viranhoitoon kuuluvaa huolellisuutta toimittanut vastaajalle tiedoksi kantelijan henkilö- ja yhteystietoja sisältävän, poliisille tarkoitetun asiakirjan.

Saatan edellä esittämäni kärjäsihteerin tietoon.

3.3 Muut kantelussa esitetyt asiat

Kantelijan käsityksen mukaan kärjäsihteerin ja kärjätuomarin eivät ole suhtautuneet asiaan sen edellyttämällä vakavuudella ilmoittaessaan kantelijalle, ettei asia aiheuta mitään toimenpiteitä. Tätä he olivat perustelleet lähestymiskiellon päättymisellä vuoden 2020 lopussa sekä sillä, että vastaaja oli suorittamassa vankeusrangaistusta kesään 2021 asti.

Kärjäoikeus on heti tiedon tapahtuneesta saatuaan ryhtynyt käytettävissään oleviin toimenpiteisiin sekä tiedottanut tapahtuneesta kantelijaa. Tästä syystä sekä käytettävissäni olevan selvityksen perusteella katson, että tältä osin asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä virheellistä menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen kärjäsihteerin tietoon lähettämällä hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.